

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความเข้าใจทางจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นหลายขั้นตอน (Multi-Stage Stratified Random Sampling) ดังนี้

1. สุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากกลุ่มโรงเรียนทั้งหมด 8 กลุ่ม กลุ่มละ 2 โรงเรียน ได้โรงเรียนมัธยมศึกษา 16 โรงเรียน
2. สุ่มตัวอย่างประชากรของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนในกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้ง 16 โรงเรียน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) และสุ่มห้องเรียนจากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรโรงเรียนละ 3 ห้อง ซึ่งแยกเป็นระดับ ม.4 ม.5 ม.6 ระดับละ 1 ห้อง ห้องละ 12 คน ได้ตัวอย่างประชากรมาทั้งสิ้น 576 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามความเข้าใจทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามแบบตรวจคำตอบ (Check-List) เกี่ยวกับสถานการณ์ของนักเรียน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบความเข้าใจทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วยคำถามแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ (Objective Multiple Choice) รวม 60 ข้อ มีค่าความเที่ยง (Reliability) เท่ากับ 0.93 โดยมีขอบเขตครอบคลุมหัวข้อจริยธรรม 12 ด้าน คือ ความรับผิดชอบต่อตนเอง ความรับผิดชอบต่อสังคม ความมีวินัย ความซื่อสัตย์-สุจริต ความกตัญญูกตเวที การประหยัด การเสียสละ การสร้างความสำเร็จในชีวิตของตนเอง การเคารพความคิดเห็นของตนเองและผู้อื่น กล้าทำความดี ต่อต้านความไม่ดี การไม่เบียดเบียน และก่อความเดือดร้อนให้แก่ตนเองและผู้อื่น ความอดทน

ผู้วิจัยนำแบบสอบความเข้าใจทางจริยธรรม ซึ่งได้ปรับปรุงแก้ไขหลังจากผ่านการตรวจสอบด้านความตรงของเนื้อหา ความครอบคลุมของแบบวัด ความชัดเจนของภาษาจากผู้ทรงคุณวุฒิ จากนั้นนำแบบสอบมาวิเคราะห์หาค่าความยากและอำนาจจำแนก ได้แบบสอบที่มีความยากอยู่ระหว่าง .20-.77 และมีอำนาจจำแนกตั้งแต่ .25-.75 จำนวน 60 ข้อ และค่าความเที่ยง โดยใช้สูตรของ คูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson) ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.93 จากนั้นนำแบบสอบไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างประชากรที่เลือกไว้จำนวน 576 คน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) แล้วนำเสนอในรูปของตารางและอธิบายประกอบ

สรุปผลการวิจัย

1. การศึกษาความเข้าใจทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผลปรากฏว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีความเข้าใจทางจริยธรรมสูง 4 ด้าน คือ ความรับผิดชอบต่อสังคม ความมีวินัย การประหยัด การไม่เบียดเบียนและก่อความเดือดร้อนให้แก่ผู้อื่น และมีความเข้าใจทางจริยธรรมปานกลาง 8 ด้าน คือ ความรับผิดชอบต่อตนเอง ความซื่อสัตย์สุจริต ความกตัญญูกตเวที การเสียสละ การสร้างความสำเร็จในชีวิตของตนเอง การเคารพความคิดเห็นของตนเองและผู้อื่น กล้าทำความดีต่อต้านความไม่ดี ความอดทน
2. เมื่อแยกนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายตามระดับชั้นเรียน ผลปรากฏว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4, 5 และ 6 มีความเข้าใจทางจริยธรรมสูงทั้ง 4 ด้าน เหมือนกัน คือ ความรับผิดชอบต่อสังคม ความมีวินัย การประหยัด การไม่เบียดเบียน และก่อความเดือดร้อนให้แก่ผู้อื่น มีความเข้าใจทางจริยธรรมปานกลาง 7 ด้าน คือ ความรับผิดชอบต่อตนเอง ความซื่อสัตย์สุจริต ความกตัญญูกตเวที ความเสียสละ การสร้างความสำเร็จในชีวิตของตนเอง กล้าทำความดี ต่อต้านความไม่ดี ความอดทน ยกเว้นด้านการเคารพ

ความคิดเห็นของตนเองและผู้อื่น นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และ 6 มีความเข้าใจปานกลาง แต่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีความเข้าใจต่ำ

การอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง "การศึกษาความเข้าใจทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย" สามารถนำประเด็นสำคัญมาอภิปรายได้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยส่วนรวม และเมื่อแยกเป็นระดับชั้นมีความเข้าใจทางจริยธรรมสูง 4 ด้านเหมือนกัน คือ ความรับผิดชอบต่อสังคม ความมีวินัย การประหยัด การไม่เบียดเบียนและก่อความเดือดร้อนให้แก่ผู้อื่น ส่วนความเข้าใจทางจริยธรรมด้านอื่น ๆ อีก 8 ด้าน คือ ความรับผิดชอบต่อตนเอง ความซื่อสัตย์สุจริต ความกตัญญูทวดเทวี ความเสียสละ การสร้างความสำเร็จในชีวิตของตนเอง การเคารพความคิดเห็นของตนเองและผู้อื่น กล้าทำความดี-ต่อต้านความไม่ดี ความอดทน ปรากฏว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยส่วนรวมมีความเข้าใจปานกลาง ผลวิจัยที่ออกมาสอดคล้องกับ วิเชียร พงษ์ประเสริฐ (2526: 86) และ สำราญ นิลทอง (2526: 113) ซึ่งพบว่า นักเรียนมีความคิดรวบยอดด้านระเบียบวินัย ความรับผิดชอบอยู่ในระดับพึงประสงค์ และสอดคล้องกับ ปิ่นสุวรรณ์ เตสยานนท์ (2526: 126-128) ซึ่งพบว่านักเรียนมีความคิดรวบยอดด้านการประหยัดและออม การมีระเบียบวินัย และเคารพกฎหมายอยู่ในระดับที่พึงประสงค์ การที่นักเรียนมีความเข้าใจทางจริยธรรมสูงด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ความมีวินัย การประหยัด การไม่เบียดเบียนและก่อความเดือดร้อนให้แก่ผู้อื่นเป็นเรื่องที่น่าพอใจอย่างยิ่ง เพราะจริยธรรมดังกล่าวเป็นจริยธรรมพื้นฐานและเป็นจริยธรรมที่จำเป็นสำหรับการอยู่ร่วมกันในสังคม และที่น่าสังเกตและมีความสำคัญก็คือ จริยธรรมทั้ง 4 ด้านนี้เป็นตัวเนื้อหาของจริยธรรมที่ตรงกับวัตถุประสงค์ของแผนพัฒนาการศึกษา ศาสนา ศิลป และวัฒนธรรม ระยะที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534) ซึ่งต้องการจะเน้นให้นักเรียนปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนา มีคุณธรรมและจริยธรรม ด้านความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย การประหยัด ฯลฯ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ที่สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติได้วางไว้ และกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้ให้โรงเรียนทุกโรงเรียนถือเป็นแนวทางปฏิบัติร่วมกัน โดยให้ฝึกฝนอบรมนักเรียนให้ปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ คือ การพึ่งตนเอง ชยัน-หมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบ ประหยัดและออม มีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย ปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ นอกจากนี้การที่นักเรียนมี

ความเข้าใจทางจริยธรรมสูงด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ความมีวินัย การประหยัด การไม่เบียดเบียนและก่อความเดือดร้อนให้แก่ผู้อื่น ทำให้เห็นภาพสะท้อนที่สำคัญประการหนึ่งเกี่ยวกับครูสังคมศึกษา ว่าได้พยายามพัฒนาส่งเสริมให้นักเรียนมีจริยธรรมที่ดีงาม รวมทั้งพยายามสนองตามนโยบายของรัฐบาลด้วย ดังการวิจัยของ อุ่นจิต นาคนคร (2532: 121) พบว่าครูสังคมศึกษาได้พยายามศึกษาวิธีการและพยายามสอดแทรกกิจกรรมเพื่อพัฒนาค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ตามนโยบายของกรมสามัญศึกษา คิดเป็นร้อยละ 70.5 และเมื่อแยกเป็นระดับชั้นปรากฏว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4, 5 และ 6 มีความเข้าใจจริยธรรม 7 ด้าน เหมือนกัน คือ ด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง ความซื่อสัตย์สุจริต ความกตัญญูกตเวที ความเสียสละ การรู้จักสร้างความสำเร็จในตนเอง กล่าวหาความดี-ต่อต้านความไม่ดี ความอดทน ยกเว้นด้านการเคารพความคิดเห็นของตนเองและผู้อื่น นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีความเข้าใจต่ำ ส่วนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และ 6 มีความเข้าใจปานกลาง แต่เมื่อเทียบกับจริยธรรมด้านอื่น ปรากฏว่า อยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่าด้านอื่น ๆ แสดงว่าความเข้าใจทางจริยธรรมในด้านนี้ยังไม่ดีพอ ซึ่งการเคารพความคิดเห็นของตนเองและผู้อื่นเป็นหลักการสำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยจำเป็นสำหรับการทำงานกลุ่มและการอยู่ร่วมกันในสังคม และในสมัยปัจจุบันหลักสูตรมัธยมศึกษาต้องการให้นักเรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ดังนั้นจะต้องให้นักเรียนคิดอย่างมีเหตุผล กล่าวหาความคิดเห็นของตนและในขณะเดียวกันจะต้องยอมรับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่นด้วย การพัฒนาให้นักเรียนมีความเข้าใจในด้านนี้ควรมีเพิ่มมากขึ้นอาจจะเป็นไปได้ว่าการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในเรื่องนี้อาจจะยังไม่เพียงพอ ส่วนความเข้าใจทางจริยธรรมด้านอื่น ๆ ที่ปานกลาง ควรจะพัฒนาให้มีความเข้าใจที่สูงขึ้น เพื่อจะได้สนองพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบัน ที่ต้องการให้พลเมืองมีคุณธรรม 4 ประการ คือ สัจจะ ทมะ ขันติ จาคะ (ความซื่อสัตย์สุจริต การข่มใจ ความอดทน ความเสียสละ) และบรรลุวัตถุประสงค์ตามแผนพัฒนาการศึกษา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ระยะที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534) และเพื่อให้จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2521 และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2524 ทางด้านพัฒนาจริยธรรมของเยาวชนบรรลุผล ทั้งนี้เพราะความเข้าใจทางจริยธรรมที่ถูกต้องจะนำไปสู่พฤติกรรมที่เหมาะสม ดังที่ สุมณ อมรวิวัฒน์ (2526: 193-197) ได้กล่าวว่า "ความเข้าใจที่เกิดจากการรับรู้และประสบการณ์ทำให้บุคคลสามารถใช้เหตุผลมาจำแนกความสัมพันธ์และรวบรวมสรุปเป็นเอกลักษณ์ของสาระและแนวทางการปฏิบัติ ซึ่งนำไปสู่พฤติกรรมของ บุคคล"

ข้อเสนอแนะ

จากการค้นพบในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะผู้ที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารโรงเรียน

1. ควรกำหนดนโยบายจรรยาบรรณโดยจัดอบรม-สัมมนาครูอาจารย์เกี่ยวกับความเข้าใจทางจรรยาบรรณของนักเรียน การพัฒนาจรรยาบรรณนักเรียน และส่งเสริมให้ครูนำไปปฏิบัติ และควรที่จะให้ครูทุกคนร่วมมือกันที่จะส่งเสริมความเข้าใจทางจรรยาบรรณและพัฒนาจรรยาบรรณของนักเรียน ไม่ใช่หน้าที่ของครูจรรยาศึกษาเท่านั้น
2. ควรจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เป็นกิจกรรมส่งเสริมความเข้าใจทางจรรยาบรรณและการพัฒนาจรรยาบรรณไว้ในปฏิทินงานประจำปี และเปิดโอกาสให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมอย่างทั่วถึง

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้สอน

1. สอนโดยเน้นความเข้าใจทางจรรยาบรรณที่ถูกต้องและต่อเนื่อง รวมทั้งการให้นำไปปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน
2. เน้นการพัฒนาความเข้าใจทางจรรยาบรรณด้านการเคารพความคิดเห็นของตนเอง และผู้อื่นให้มากขึ้น และพยายามส่งเสริมให้นักเรียนนำไปปฏิบัติ
3. ทางด้านการวัดผลและประเมินผล ผู้สอนควรมีการวัดทางด้านความเข้าใจเพิ่มขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาความเข้าใจทางจรรยาบรรณของนักเรียนทุกระดับ
2. ควรศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจทางจรรยาบรรณระหว่างนักเรียนชายกับนักเรียนหญิง